

Agnieszka Kacprzak

Pracownia Edukacji Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej ŁCDNiKP

KAŻDY CHCE MIEĆ DOM

I etap edukacji (klasa I)

Zapis w dzienniku: Swobodne i ukierunkowane wypowiedzi dzieci dotyczące pojęcia „dom” oraz sytuacji przedstawionej na ilustracji. Analiza i synteza wyrazów z literą **d**. Rozpoznawanie liter **d**, **D** drukowanych i pisanych. Pisanie liter **d**, **D** oraz sylab w liniaturze. Odczytywanie sylab i wyrazów. Zabawy muzyczno-ruchowo-naśladowcze.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności budowania wypowiedzi ustnej w formie zdania,
- wdrażanie do słuchania ze zrozumieniem instrukcji słownych i krótkich opowiadań,
- doskonalenie umiejętności dokonywania analizy i syntezy słuchowej,
- wprowadzenie litery „d”, „D” drukowanej i pisanej,
- nauka czytania sylab i krótkich wyrazów z literą „d”,
- nauka pisania litery „d”, „D” oraz jej połączeń z samogłoskami.

Cele operacyjne:

uczeń:

- uzasadnia wybór obrazków, które kojarzą mu się z pojęciem „dom”,
- idzie po śladzie wyznaczonym przez sznurek, utrzymując równowagę,
- prawidłowo dokonuje syntezy sylabowej, wskazując na właściwy obrazek oraz tworząc wyrazy z puzzli,
- wykonuje masażyk, naśladowując ruchy i słowa nauczyciela,
- formułuje w formie zdania odpowiedź na pytanie nauczyciela dotyczące ilustracji,
- rozpoznaje dźwięki związane z odgłosami środowiska domowego,
- dokonuje:
 - syntezy morfemowej,
 - syntezy fonemowo-logotomowej,
 - analizy głoskowej wyrazów z literą **d**,
- wyszukuje wśród innych liter litery drukowane „d”, „D”,

- pisze poprawnie litery „d”, „D” na dużym formacie i w liniaturze,
- układa i odczytuje sylaby, wyrazy z literą „d”,
- zapisuje sylaby z literą „d” w liniaturze, prawidłowo łącząc litery,
- tworzy kreatywne przekształcania litery „D”, poprzez dorysowywanie różnych elementów graficznych,
- reaguje ruchem na muzykę oraz przerwę w muzyce w ustalony sposób,
- wykonuje ćwiczenia warg, języka zgodnie z wysłuchanym opowiadaniem.

Metody kształcenia (wg Wichury):

- podające: wyjaśnienie, opowiadanie,
- poszukujące: zabawy i gry dydaktyczne,
- waloryzacyjne: ekspresyjna,
- operatywne: ćwiczenia.

Inne: aktywizujące (skojarzenia gwiazdne, burza mózgów, tort decyzyjny), elementy glottodydaktyki, masażyki relaksacyjne.

Formy pracy: zbiorowa, grupowa jednolita, indywidualna jednolita i zróżnicowana.

Środki dydaktyczne: szary papier pakowy, symbol tortu wycięty z papieru, kolorowe obrazki - skojarzenia z wyrazem „dom”, kontur domu ułożony ze sznurka, obrazki do syntezy sylabowej, koperty z figurami geometrycznymi i obrazkami, podręcznik, odtwarzacz CD, płyta z odgłosami domowych sprzętów, obrazek domu pocięty na części, alfabet ruchomy, wzór liter drukowanych i pisanych „d”, „D”, sznurek, papier pakowy, wzór koralikowy, tektury z kaszą manną, gazety, ruchomy alfabet, kartki z sylabami, karty pracy, wykropkowane litery na kartkach, chusteczki, zapakowane ciasteczko.

Przebieg zajęć:

1. Definiowanie pojęcia „dom”

- Podział uczniów na 4 grupy (sposób wybrany przez nauczyciela). Każda z grup na otrzymanym arkuszu ma narysować jak najwięcej skojarzeń do pojęcia „dom” (skojarzenia gwiazdne). Prezentacja skojarzeń przez poszczególne grupy.

Skojarzenia gwiazdne – zastosowanie tej metody ułatwia dzieciom zrozumieć podstawowe pojęcia, wyodrębnić cechy istotne i nieistotne, analizować i klasyfikować, negocjować i przyjmować różne punkty widzenia, definiować pojęcia, zasady itp.

- Nauczyciel rozpoczyna zdanie, a uczniowie zgłaszają swoje pomysły na dokończenie:
Dom to? (burza mózgów)

Burza mózgów – zastosowanie tej metody pozwala na włączenie wszystkich uczniów do pracy, sprawdzenie posiadanej wiedzy, szybkie zgromadzenie pomysłów.

- Które skojarzenia są dla Ciebie najważniejsze? (tort decyzyjny) – praca w grupach. Uczniowie w grupach numerują narysowane (wycięte wcześniej) skojarzenia i oceniają, które z nich są dla nich najważniejsze, przydzielając im odpowiednią liczbę części „tortu” (papierowych kół). Liderzy prezentują i uzasadniają wybór grup. Następnie każda grupa wycina poszczególne kawałki swojego tortu i uczniowie składają je w jeden wspólny tort.

Tort decyzyjny – sprzyja wizualizacji opinii całej grupy. Pokazuje, w jakim stopniu dany wybór jest ważny dla osób/grupy.

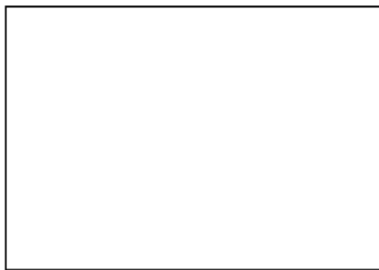
- Nauczyciel pokazuje uczniom zdjęcia przedstawiające różne „miejsca zamieszkania” zwierząt, pyta, czym one są dla tych zwierząt? Do czego są im takie miejsca potrzebne? Uczniowie odpowiadają, a nauczyciel koncentruje wypowiedzi wokół pojęcia „dom” akcentując (wspólnie z dziećmi), że gniazdo, nora lub tunel w ziemi to dom dla ptaka, lisa lub kreta. Nauczyciel pyta: „Jakie zwierzęta budują swoje domy?”, „Jakie miejsca wybierają na wybudowanie swojego domu?”. Dzieci odpowiadają. Nauczyciel pomaga dzieciom dostrzec szczególne walory tych domów. Dzięki takiej budowie „domy” te zapewniają ich mieszkańcom bezpieczeństwo, możliwość szybkiego chowania się przed wrogiem, zapewniają ciepło, możliwość posiadania potomstwa i bezpiecznego ukrycia potomstwa. Z tych „domów” jest bliski dostęp do pokarmu (np. bociany budują gniazda w okolicach podmokłych łąk, gdzie żyją żaby itp.), oraz widać daleką okolicę, aby można było dostrzec wroga (gniazdo na czubku drzewa lub wysokim słupie). W dalszej części zajęć nauczyciel kieruje uwagę dzieci na domy ludzi. Dzieci opisują budowle, które znajdują się na wcześniej przygotowanych ilustracjach. Nauczyciel wyjaśnia, dlaczego te domy są tak bardzo różne (warunki klimatyczne, potrzeby rodziny, tradycja, względy ekonomiczne itp.) Podobnie jak w poprzedniej rozmowie, nauczyciel pyta, jakie zadania mają spełniać oglądane budynki dla ich mieszkańców. Dalsza rozmowa ma prowadzić do wniosku, że na całym świecie w różnych domach mieszkają ludzie, których łączą więzi

rodzinne, a więc nie są to ludzie obcy sobie. Uczniowie z pomocą nauczyciela próbują określić, co kryje się pod nazwą „dom”. Na przykład: Dom – to miejsce kochających się ludzi, że dom to także, a może przede wszystkim, uczucia łączące ludzi tam mieszkających. By łatwiej skoncentrować uwagę dzieci na uczuciach łączących domowników, nauczyciel stawia pytanie: „Dlaczego ludzie wracają do domów, dlaczego ludziom jest dobrze w domach?”, może dodać także pytanie: „Dlaczego wam jest dobrze w domu?” Uczniowie powinni dojść do wniosku, że dom to miejsce, gdzie są rodzice, dzieci, a czasami dziadkowie. W domu jest dobrze, bo mama opowiada bajki na dobranoc, bo babcia czeka z gorącym obiadem, bo tata może sobie odpocząć po ciężkiej pracy itp.

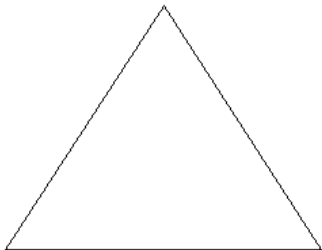
2. Układanie obrazków kojarzących się z pojęciem „dom”.
 - Dzieci wybierają z rozłożonych obrazków te, które w jakiś sposób wg nich kojarzą się/łączą się z domem, uzasadniają swój wybór i wkładają obrazek do ułożonego konturu domu ułożonego ze sznurka na dywanie.
3. Przechodzenie po sznurku wyznaczającym kontur domu. Utrzymywanie równowagi i kierunku ruchu.
4. Wskazywanie obrazka, którego nazwę sylabami podaje nauczyciel (synteza sylabowa). Powtarzanie sylab w izolacji w czasie przekazywania sobie obrazka w kole: ser-ce, bu-da, ceg-ła, dziec-ko, kwia-tek, bab-cia, po-mi-dor, cias-tecz-ko.
5. Wykonywanie czynności związanych z pieczeniem ciasteczek.
 - Dzieci w trakcie opowieści nauczyciela wykonują na plecach kolegi masaż poprzez naśladowanie ruchów opowiadającego:
 - wysypujemy na blat kuchenny mąkę,
 - rozbijamy i dokładamy jajka,
 - wsypujemy cukier, dolewamy mleko, dodajemy masło,
 - mieszamy składniki,
 - wygniatamy ciasto,
 - zbijamy je żeby wyszło powietrze, wałkujemy je na płaski placek,
 - wykrawamy różne kształty i układamy ciasteczka na blasze do pieczenia i wkładamy do piekarnika,
 - wąchamy jak pięknie pachną i czekamy jak się upieką.

6. Zabawa w budowanie domu z układanki

- Każdy uczeń ma na ławce: klej biurowy, jednokolorowy karton (format A4), nożyczki, ołówek, kolorowy papier i kopertę z różnymi figurami, wyciętymi z kolorowego papieru, które będą przydatne do „budowy domu”. Podobny zestaw - większego formatu - posiada nauczyciel. Nauczyciel wraz z uczniami ustala, na podstawie poprzednich rozmów, listę elementów, które potrzebne będą do budowy DOMU, a następnie omawia z dziećmi, która figura z kolorowego papieru będzie symbolizowała dany element. Przykład symboli:

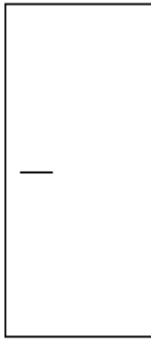
prostokąt – symbolizuje budynek

trójkąt – dach jest symbolem bezpieczeństwa
(chroni przed deszczem i śniegiem)

serce – oznacza miłość

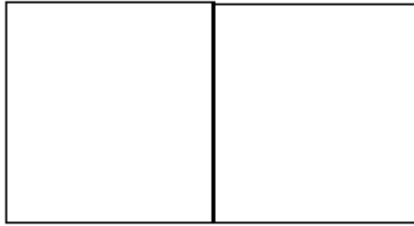
drzwi z klamką – symbolizują
gościnność

kot – jest symbolem spokoju
i cierpliwości

komin, z którego unosi się dym –
wskazuje na ciepło „ogniska”
domowego

okno w domu – to symbol kontaktu ze środowiskiem zewnętrznym

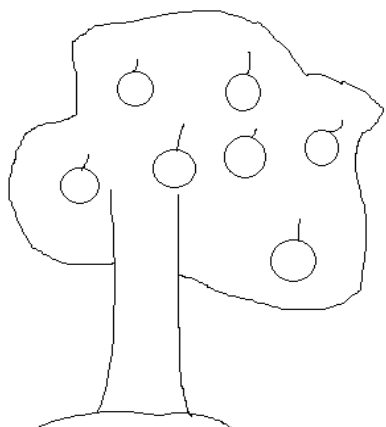
kwiatek – symbolizuje radość

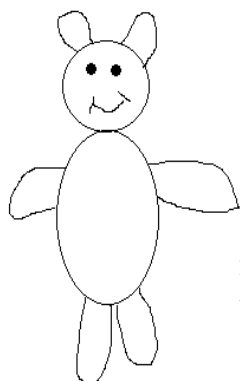
firanki – oznaczają czystość i porządek

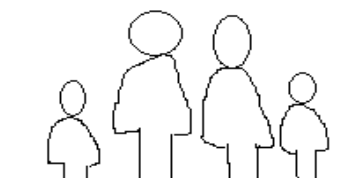
ławeczka – to symbol
odpoczynku

jabłoń zasadzona w sadzie –
symbolizuje wspólną pracę lub
tradycję

maskotka (misiu) – marzenie,
tajemnice

rodzina

- Gdy wszystko wyjaśnione, każdy uczeń stara się z posiadanych elementów „wybudować dom” przyklejając kolorowe figury do kartonu. Jeżeli uczniom brakuje któregoś z elementów, aby oddać wymyśloną przez siebie atmosferę domu, może wyciąć ją z posiadanego wolnego papieru.
7. Wypowiedzi dzieci ukierunkowane pytaniami nauczyciela dotyczące ilustracji w podręczniku (dzieci z tatą ubierają choinkę przed domem)
 - Co robi tata?
 - Do czego tacie potrzebna drabina?
 - Kto pomaga w ubieraniu choinki?
 - Z okazji jakich świąt przystrajają choinkę?
 - Co robimy przed ozdabianiem domów na święta?
 8. Rozpoznawanie dźwięków z otoczenia związanych z domem (czajnik, mikser, lodówka, suszarka, pralka, odkurzacz, telewizor, radio, telefon).
 9. Wskazywanie na ilustracji w podręczniku elementów, których nazwy nauczyciel wypowiada sylabami: dom-ek, drabin-a, choin-eczka, czapecz-ka, okn-o, schod-y, tat-a, ręka-wiczki, most-ek (synteza morfemowa).
 10. Układanie trzyczęściowego obrazka przedstawiającego dom. Na każdym fragmencie jest okienko oznaczające głoskę. Dokonanie analizy głoskowej wyrazu „dom”.
 11. Identyfikowanie głosek z poznanymi wcześniej literami. Wybieranie z zestawu liter znanych i potrzebnych do ułożenia podpisu obrazka „dom”.
 12. Poznanie wielkiej i małej drukowanej litery „D” i „d”. Odszukanie jej we własnym zestawie i ułożenie we właściwym miejscu na obrazku. Odczytywanie wyrazu dom z różną intonacją głosu (cicho, głośno, smutno, wesoło, z melodią).
 13. Wyszukiwanie wyrazów z głoską „d” w nagłosie i śródgłosie. Dziecko podaje wyraz eksponując głoskę „d” (słuchowa synteza fonemowo-logotomowa): d-rabina, d-rzewo, D-arek, d-ar.
 - Pozostali uczniowie powtarzają sylaby z utrudnieniami (kłaśnięcie, podskok, obrót, przysiad, obiegnięcie).
 14. Poznanie małej i wielkiej pisanej litery „d”, „D” w oparciu o pokaz nauczyciela i własne doświadczenia związane z różnymi sposobami odtwarzania wzoru:
 - omówienie kształtu liter,
 - pisanie po śladzie na dużym formacie papieru pakowego, po wzorze koralikowym, na tekturze wysypanej kaszą manną,

- „chodzenie po literze” ułożonej ze sznurka,
- pisanie poznanych liter w liniaturze.

15. Układanie z alfabetu ruchomego sylab, odczytywanie ich, wymyślanie wyrazów poprzez dopowiadanie kolejnych sylab.

- Dzieci mają zawieszoną na sobie literę i na polecenie nauczyciela dobierają się parami, trójkami i odczytują powstałe sylaby.

16. Pisanie sylab w liniaturze w ćwiczeniu zawartym w kartach pracy. (Nauczyciel demonstruje na tablicy sposób łączenia liter).

17. Wyszukiwanie z gazet wyrazów zawierających poznana literę, zaznaczanie pętlą, wycinanie i naklejanie ich na dużą kartkę papieru.

18. Naśladowanie czynności w oparciu o opowiadanie pt. „Sprzątanie domu” z wykorzystaniem ruchów narządów artykulacyjnych.

- Nauczyciel rozdaje papierowe chusteczki, mówi i pokazuje: Grzeczny Darek, o którym opowiem kłania się wam pięknie. Chce pomóc w świątecznych porządkach. Wziął odkurzacz i odkurza dokładnie każdy kącik domu. Zagląda do każdego pokoju i dokładnie odkurza. Sprząta przed drzwiami i za drzwiami. Wziął szmatkę i myje ramę okna. Wietrzy pokój. Wchodzi mama i klaszcze z radości. Tata Darka daje mu całusy. Chłopiec też chce pocałować tatę. Wspina się na wysoko i próbuje dosięgnąć nosa taty. Kiedy mu się udaje krzyczy z radości...(dzieci wymyślają okrzyk).

19. Przedstawienie pisanej litery małej i wielkiej „d” pod różnymi postaciami.

Dzieci wybierają literę wykaligrafowaną kropkami na kartce, poprawiają ją po śladzie i dorysowują różne elementy (np.: powstają litery dziewczynki, litery chłopcy, litery rowery). Nauczyciel omawia prace.

20. Układanie puzzli sylabowych zawierających literę „d”.

- Dzieci, które skończą pracę plastyczną układają na dywanie wyrazy z sylab i odczytują je.

21. Reagowanie na przerwę w muzyce – zabawa „Podaj ciasteczko”.

- Dzieci stoją w kole, kiedy słyszą muzykę ciastko krąży z rąk do rąk. Odpada osoba, która w momencie przerwania muzyki trzyma ciastko. Na zakończenie dzieci dostają symboliczne ciastko upieczone przez siebie w czasie zajęć.

22. Podsumowanie zajęć – **zdania podsumowujące** – uczniowie formułują najważniejsze wnioski z lekcji i dokonują autorefleksji. Mogą to być wypowiedzi ustne, wymiana w parach, grupach.

- Dowiedziałem się, że.....
- Zaskoczyło mnie, że.....
- Chciałbym zapamiętać.....
- Trudne było.....

PROPOZYCJE WZMOCNIENIA ZAJĘĆ:

List do rodziców:

- W liście nauczyciel WZ informuje o lekcji oraz prosi, by wspólnie z dzieckiem i najbliższą rodziną została przeprowadzona rozmowa na temat marzeń poszczególnych członków rodziny o domu. Na przykład: „Jaki kiedyś chcieli mieć dom, a jakiego pragną teraz? Co można zmienić, ulepszyć, jaką w tych zmianach rolę odgrywają dzieci, co zrobić, aby obecny dom został zbliżony do tego wymarzonego? Co każdemu z domowników (członków rodziny) najbardziej podoba się w domu i rodzinie, która tworzy ten dom?”

Szanowni Państwo!

„Mój dom i moja rodzina”, to tematyka zajęć, w jakich dziś uczestniczyły Państwa dzieci. Na lekcji była mowa o domu i rodzinie jako naturalnym środowisku życia i rozwoju człowieka. Dzieci zastanawiały się nad tym, dlaczego domy, w których żyją poszczególne rodziny, różnią się między sobą i co sprawia, że we wszystkich domach jest miła, domowa atmosfera.

O tym, czy dom jest dobrym domem decyduje atmosfera, którą tworzą mieszkający w nim ludzie. Tę miłą, domową atmosferę tworzą ludzie wzajemnie się kochający, tzn. ludzie dla siebie wzajemnie uprzejmi, cierpliwi wobec siebie, potrafiący ujawniać we wspólnym życiu rodzinnym uczucia pozytywne: życzliwości, radości, przynależności i miłości wzajemnej. Atmosfera ta ma niezwykłą wagę dla życia rodzinnego, stanowi bowiem czynnik sprzyjający dojrzewaniu uczuciowemu człowieka. Rodzina jest miejscem, w którym każdy z nas jest po raz pierwszy przyjęty, poznany jako indywidualność, gdzie ma możliwość zapoznania i nazywania swojej matki, ojca, braci, sióstr, dziadków i innych krewnych. Dzięki tym wyjątkowym wzajemnym związkom, człowiek wychowujący się w niej może

przygotować się do przedłużenia życia Twojej rodziny, tzn. do założenia nowej, tworząc z mężem i żoną, dziećmi wspólne życie w uczuciowym bezpieczeństwie. Każdy z nas nosi w sobie pragnienie założenia takiej właśnie rodziny, która tworzyłaby wspólny dom.

Dlatego zwracam się do Państwa z uprzejmą prośbą o przeprowadzenie rozmowy z Państwa dzieckiem, w której będą uczestniczyli wszyscy członkowie rodziny. Temat tej rozmowy to marzenia o domu. W rozmowie mogą być poruszone następujące zagadnienia: jaki chciał mieć dom każdy z członków rodziny, jak sobie go wyobrażał, a jakiego domu pragnie teraz, co w naszym domu można zmienić, ulepszyć, jaką rolę w tych zmianach mogą odgrywać dzieci, co zrobić, aby obecny dom był zbliżony, podobny do tego wymarzonego, co każdemu z domowników najbardziej podoba się w domu i w rodzinie, która tworzy ten dom?

Dziękuję za współpracę
Nauczyciel

- Spotkanie z rodzicami uczniów:

Wychowawca klasy z pomocą „trójki klasowej” może zorganizować w dogodnym dla rodziców dniu i czasie spotkanie w szkole, na przykład przy herbatce. Wychowawcą klasy z pielęgniarką szkolną przeprowadza pogadankę o rozwoju psychoseksualnym człowieka, znaczeniu prawidłowych postaw matki i ojca w kształtowaniu osobowości chłopca i dziewczynki.

Propozycja konspektu spotkania z rodzicami uczniów:

Plan spotkania:

1. Wprowadzenie
2. Praca w grupach
3. Omówienie głównych potrzeb dziecka
4. Pogadanka na temat sposobów wspierania dziecka w jego rozwoju psychoseksualnym
5. Podsumowanie

Propozycje wzmocnienia zajęć zaczerpnięte ze „Środowiskowego programu wychowania zdrowotnego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej” pod red. Marianny Charzyńskiej-Guli, Lublin 1997.